

Gottlob Friedrich Seligmann Joachim Otto

Theses Anticartesianae Miscellaneae

Rostochi[i]: Richelius, 1684

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn73244568X>

Druck Freier Zugang

Ru phil 1684

THESES
ANTICARTE-
SIANÆ MISCEL-
LANEÆ,

Quas
annuente Divina Gratia
in illustri ad Varnum Academia

Ampliff. Facult. Philosoph. indultis
publicæ luci-expositas

Sub Præsidio

Admodum Reverendi, Amplissimi & Excellentissimi

DN. GOTTLOB FRIDE-
RICI Seligmann/

hîc Phys. & Metaph. Profess famigeratissimi,

Templi Cathedralis Archi-Diaconi Vigilantissimi; Lipsiæ

v. adhuc Collegiati Ducalis gravissimi,

Dn. Patroni, Præceptoris, studiorumq; suo-
rum Promotoris, omnigeno honoris & observantiæ cultu

æviternum suspiciendi,

In MAJORI AUDITORIO ad d. 28. Maji A. M. DC. LXXXIV,

placido Eruditorum examini

subjiciet

JOACHIMUS Otto/ Bern. March.

Autor & Respondens.

Rostock, Typis JACOBI RICHELII, Senat. Typogr.

1084

DUUM VIRIS

Plurimum Reverendo, Amplissimo atque Clarissimo

DN.

M. LUDOVICO
BARCLAI,

Archi-Diacono Templi, quod hîc Rôsto-
chii splendet, Mariani vigilantissimo, inter Amplissimos
Reverendi Ministerii Collegas Seniori gravissimo

ut &

Amplissimo atque Spectatissimo

DN. DANIELI

Leichen/

Nobilissimis Reipublicæ Rostochiensis Ca-
merariis à SECRETIS; hâc in sparta meritissimo.

Dnn. Mecœnatibus, Hospitibus æviter-
num suspiciendis

*in animi grati monumentum has exiguas
theses sine ulla officij sui suspensione*

sacratas cupit

AUTOR.

I. N. J.

§. I.

Vod de incolis insularum Canariarum & Philippinarum tradunt, illos ante adventum Hispanorum notitia & usu ignis destitutos fuisse (α), idem ferè ante Cartesium fatum homines in Scientiis expertos esse, ejus propugnatores gloriantur. Petrus Poiret (β) credidit Cartesii ingenio, si naturaliter id consideremus, nullum à Seculo condito excellentius vel par extitisse; imò ipse Cartesius quid aliud sua omnium everfione insinuare gerit (γ)? Quamquam verò ego ingenii aciem subtilissimam & laudem Cartesio non invidiam, eum tamen in multis etiam lapsum ingenii admisisse, veritatis amor me fateri jubet. Scilicet accidit & ipsi Cartesio, quod Verulamius verè sensit (δ); *Qui, inqviens, ausu majore omnia integra sibi duxerunt, & ingenii impetu usi priora prosternendo & destruendo aditum sibi & placitis suis fecerunt, eorum tumultu non magnoperè profectum est.* Quà ergò fronte Riderus (ϵ) pronunciare potuerit ejus causam DEI causam esse, ego equidem fateor, pervidere non possum. Certè alia nobis omnia se offerent, si à nobis selecta Cartesii dogmata vel paucis perlustrantes ejus ad errores proclivitatem paulò clarius aperuerimus. Tu verò DEus Triune benignè coeptis aspira.

(α) *Vid. Dn. Samuel. Puffendorfi Dissert. Academ. p. 468. adeò ut, cum semel hi incola igne excidissent, per complura fortè secula neq; meditatione neq; fortuito experimento eundem instaurare potuerint.* (β) *in append. Cogit. Rational. p. 300.* (γ) *vid. Medit. prim. p. 5. & tamen sua tenuitatis se memorem venditat Part. IV. PP. phil. §. CCVII. p. 222.* (δ) *Praefat. N. organ. fol. 274.* (ϵ) *Praefat. Tom. 1. im Schrifftuurlycht.*

§. II.

Cartesius noster, immemor Contractæ per lapsum Protoplastarum corruptionis, omnem errorem ab intellectu removet, causam ejus transferens in voluntatem, ita ut in nobis libertatem, ceu ipsissima ejus verba volunt (ζ), experiamur ab iis abstinendi, quæ non planè certa sint, & explorata, atque ita cavendi, ne unquam erremus. Quod quidem, utut videatur etiam adscriptissè aliquando intellectui, cum duas dicat (η) se advertere causas simul concurrentes, unde dependeant errores, facultatem nempe cognoscendi, quæ in ipso sit & facultatem eligendi h. e. intellectum & simul voluntatem; statim tamen sese revocat, subnectens nullum errorem propriè dictum in intellectu præcisè sic spectato reperiri, cum ipse per solum intellectum percipiat tantum ideas. Quam sententiam Autoris sui omnes ferè Cartesiani pressè sequuntur (θ). Sed liceat hîc confestim de Cartesio sincerius edisserere, quæ censeam; non erravero, si ita mentem meam exposuero; Nimis se largum, nimis benignum præbet in re, penuriam suam multis documentis comprobante. Ut enim nihil dicam de bonis Spiritualibus, in quibus cognoscendis intellectus sibi relictus planè cæcus & vanus est (ι), ut ea etiam pro stultitia reputet (κ), quid fiet de multis naturalibus (λ), in quibus quàm benè nobis ab errore cavere possimus, ostendit quotidiana experientia. Ecquis quæso se ab omni errore immunem præstare novit vel in iis decidendis, quæ fluxum & refluxum maris (μ), quæ Magnetis pulsus (ν), quæ etiam virtutem plasticam (ο) spectant? Nec juvat Cartesium, quod præsupponit de clara & distincta perceptione tanquam veritatis norma atque regula (π); in promptu quippe nova difficultas est; quis omnibus semper clarè & distinctè percipiendis sufficientem nactus esse indolem, dici possit? Nobis ne quidem à lingvæ lapsu temperare omnimodis possumus (ρ), quid de lapsu mentis sentiendum? Nimis est corrupta natura nostra, ut sæpe vix putamina rerum frangamus, ceu vacillantes, quæ intellectui subnascuntur, ideæ testari valent; ex quibus de nucleo ulterius judicari valet. Quid? quod ipsa rei confusa ex vitio naturæ nostræ adhærente apprehensio, quam claram & distinctam esse oportebat, quendam intellectus arguit errorem, ut me *Summè Reverendus atq; Excellentiss. Dn. D. Schomerus, Præceptor æviternum mihi colendus* satis acutè pro more suo contra Cartesium in Collegiis privatis (σ) docuit. Hinc Allinga (τ) emollire quidem nititur verba Wittichii ad Cartesium provocantis, dum nos non posse quidem esse dicit absque errore, respectu hæreditariæ corruptionis, benè tamen respectu essentialis in voluntate libertatis non sublata; Sed sunt hæc obscura satis. Unde tantum ab-

abest, ut Cartesius ex in suspitione admissi Pelagianismi exemptus evadat, ut potius eam magis atque magis incurrat, licet idem Allinga (v) distingvere hinc jubeat inter Corruptionem originariam & errores inde pullulantes; utrumque enim Cartesius imminuit, quod tamen ex ipso prolixè probandum angustia instituti nostri hanc vice declinat.

(ζ) Vid. part. 1. PP. §. 6. (η) Medit. IV. p. 27. Conf. PP. Ph. part. 1. p. 10. §. 38. ubi Cartesius dicit, quod in errores incidamus, defectum quidem esse in nostra actione, seu in usu libertatis, non autem in nostra natura. (θ) Evolve præ aliis Cl. Schweling. Exercit. Apologet. p. 6. ubi adstruit componendo, quod alteri suum non est, tribuendo, vel dividendo, quid alteri, quod suum est, adimendo duntaxat errari, non verò intellectu, qui rem simpliciter solum apprehendat sive per speciem sive per ideam. (ι) Eph. IV. 17. seq. (κ) 1 Cor. II. 14. (λ) ipse Allinga fateatur Erotemat. p. 362. in hac vita nos non esse sine erroribus etiam in Philosophia. (μ) Hujus causam Cartesius Part. IV. PP. Ph. p. 158. querit in motu terræ semper nonnihil à luna recedente. B. verò Scherzerus hinc ignorantiam suam professus est Philos. in Ceraso p. m. 378. (ν) Juxta enim Cartesianos imò & recentiores Philosophos alios nulla in Magnete occurrit attractio, sed motionem illam impulsus perficit, prouti etiam omnis motus iis ponitur in pulsu ita ut minus commodè juxta eos dicatur; Das Pferd zeucht den Wagen. (ο) Vid. Hartnacc. admirand. in Sperling. Synops. Phys. p. 485. (π) Hæc generalis Cartesii regula est, vid. Medit. III. p. 15. quæquam nondum satis ex eo constat. quid sit clarè & distinctè percipere (ρ) Jacob. III. 8. (σ) vid. Colleg. de Noviss. hujus Seculi. Controvers. Cap. X. aph. 2. & Anti-Calvin. c. X. qu. III. (τ) Erotemat. p. 360. (υ) c. l. p. 362.

§. III.

Ne tamen Cogitationes Cartesii errent, ipse aliam methodum in Logica tradenda quæsit. Atque in ea pro immensa ista multitudine præceptorum, quibus Logica aliàs referta est, quatuor sibi tantum sufficit (φ). Primum voluit, ut nihil unquam pro vero admitteret, nisi quod certò & evidentè verum esse agnosceret; alterum, ut difficultates obvias commodè in partes divideret; Tertium, ut quasi per gradus à cognitis ad difficiliorum cognitionem ascenderet; postremum, ut tum in quærendis mediis, tum in difficultatum partibus percurrendis nihil omitteret. Jam quidem fateor, hæc non aspernanda esse; multum enim boni afferunt; non tamen agnoscent Cartesium

Autorem, uti ex Cicerone & Aristotele id luculenter ostendit Cyriacus Lentulus (X) Neque omnimodis sufficiunt; Non sanè prætereundæ fuissent, cum simplex terminorum apprehensio, tum Syllogismi compositio, quæ ratione & in hæc esset procedendum (ψ); Ne dicam, quod doctrina de interpretatione, de quæ modo communicandi & vindicandi sensa animi nostri planè à Cartesio sit neglecta, quæ tamen utramque in Logica paginam facere debebat: ut mirer proinde vanam Cartesij de sufficientiâ jactantiam. Videtur idem minus probare Anton. Le Grand, qui, licet aliàs in omnibus Cartesium ducem sequatur, longè tamen prolixiorẽ conscripsit Logicam in multis receptæ conformem (ω).

(ϕ) *Vid. Dissert. de Methodo p. ii. sq. (X) Cartes. Sapient. p. 54. (ψ) Hic quàm accuratissimum sese præbuit Clariss. M. Godofredus Weber, Rector incluti Gymnasii Berlinensis celeberrimus, Præceptor meus nunquam non observanter Colendus in Logicâ recentissimè edita, quæ omnino videri meretur. (ω) vid. ejus institut. Philos.*

S. IV.

Primum Cartesij principium est: *Cogito, Ergo sum*, quod omnium primam & certissimam cognitionem, quam cuilibet ordine philosophanti occurrere credit, nuncupat (α). Idem Heerebordo (β) audit primum Cognitum inter Veritates illatas ac demonstratas, à quo qui deflestit, judicio Schwellingii (γ), confusionum Minotauro objicitur; qui verò in hoc, juxta eundem, c. I. dijudicando factus est idoneus, ille *intima quæque mentis caller, ea estimare novit, & instar peregrinaturi, de rebus externis, & quæ ad se non spectant, tutius judicare, præcipitibus judiciis ferendis non amplius obnoxius, potest.* Egregium profectò, si tale est, ut venditatur, principium! An verò ab eo tanquam puncto totum Scientiarum orbem feliciter verterit Cartesius, de eo non immeritò dubitatur, cum & ipse ad hujus sui principii inventum diurnam dubitationem præviâ usus sit (δ). Sanè principia Scientiarum vel à rebus ipsis percipiendis petenda, vel à DEO deducenda sunt. Quid autem Cartesius? Confugit hic ad ideas, quas in Sui existentia invenit. Quid autem per eas intelligat, ipse exponit (ϵ) nempe *cujuslibet cogitationis formam, per cujus immediatam perceptionem ipsius ejusdem cogitationis conscius fit, adeo ut nihil possit verbis exprimere intelligendo id quod dicat, quin ex hoc ipso certus sit, in ipso esse ideam ejus, quod verbis illis significetur;* Et hæc ideæ non ipsi sunt in parte aliqua cerebri depictæ, sed ejus mentem in illam cerebri partem conversam informant. Ex his omnem veritatem se derivasse putat, adeo ut juxta

Poiret

Poi ret (ζ) *diversum quid ab illis nullatenus concipere quis possit.* Sed, mi Cartesi, quid si fallaris? Nulla fanè causa est, quin clara & distincta perceptio interna minus quàm externa fallaciæ sublit. Neque minus Veritas eorum, quæ vivaciter & constanter sensus movent, in dubium est vocanda, quàm quæ dant tibi tuæ mentis ideæ. Inquis, has ideas tibi esse innatas, & te doctum esse à natura (η) adeò ut Allinga (θ) dicat non sufficere, ut rectè quis judicet, quod in ipsa re sit Veritas. Sed sic philosophia sine omni dormitatione & hæsitatione asserenda esset, cujus tamen contrarium satis evictum dedit disputatio recens moderante *Excellentissimo Dn. Præside meo habita* (α) Et si hypothesis ista obtineret, Cartesius veritatem magna ex parte subticendo, in ipsam posteritatem injurius fuisset; Jam vero & ipse in multis dubiâ tenetur veritate, forsitan quia mensura Cognitionis de rebus, quæ præter DEUM & ipsum sunt, juxta Poi ret (x) non est desumenda ex respectu ad res ipsas sed ex placito DEI. Hoc Cartesio dederim facultatem res in natura sua Cognoscendi (λ) nobis à DEO esse infitam, an verò inde statim adæquatam, ita ut non aliter sese habeant, rerum obtineamus veritatem, valde dubito. Omnis ferè Scientia nostra versatur circa externam rerum figuram nobis obviam. Hoc attendens Poi ret acris aliàs Cartesii propugnator, *Mens*, inquit (μ), *humana est tanquam tabula, quæ uti non omne nec ex omni parte corpus solidum refert, sic nec mens omnia originalia (divinas de rebus ideas) nec ulla prima eorum apographa (res ipsas nempe quæ exactissimè prima originalia referunt) ex omni parte representat.* Interm video, quibus cum Commercium ineat Cartesius nempe cum Platonicis, ceu vulgò horum sententiam delineant (ν) hoc saltim discrimine, quod illi per ideas res demum in se evolverint, hic vero rerum in mente ideas jam formatas circumferat claras & distinctas, ad quas tantum contemplandas per attentionem excitetur. Sed mitto hæc: unum duntaxat quæram adhuc ex Cartesio, quare non æque ex motu pedum vel assumptione cibi sui concludat existentiam, quàm quod cogitet? Acque incertum poterat esse, illum cogitâsse ac percipere dolorum vel voluptatum punctionem; Non fanè putaverim acriorem cogitationis quàm dolorum quamque voluptatum stimulum esse. Sed, ut mens à corpore distingueretur (ο) sensuumque valor imminueretur, Cartesius hoc suum principium substituit.

(α) PP. Ph. part. 1. §. VII. p. 2. (β) Meletem. p. 329. (γ) Disput. de Admittione art. III. p. 4. (δ) vid. ipsum ad somnum usq; dubitantem Medic. 1. §. II. quod etiam in Cartesio maximè reprehendit Exercitium
Anti-

Anti-Cartesianam ante annum & quod excurrit sub Præsidio Excell. Dn. Præsidis, Respondente Amico meo intimo atq; ad urnam usq; æstimando. (ε) definit. 2. p. 85. (ζ) Cogit. Ration. p. 128. §. 9. quod quibusdam similibus ibi illustrat. (η) Medit. III. p. 17. (θ) Erotem. 12. p. 369. (ι) inscribitur: De iis, in quibus Philosophia dormire vel hæere videtur, multa huc spectantia eam perlegendo invenies. (κ) c. l. p. 173. sqq. (λ) ita Rationem describit Beaman. Moral. c. III. §. 2. (μ) c. l. p. 176. §. IV. (ν) vid. Vossium de Sect. Philos. c. XII. §. 9. & 10. Judicium ipse habet §. 11. (ο) Conf. Dissert. de Methodo p. 21. ubi Cartesius inquit, quod per solam mentem sit is, qui sit.

S. V.

Primum quod Cartesius ex suo principio concludit, est Existentia DEI, sed quam bene jam videbimus. Redit vero hic ad DEI ideam in se animadvertens (π) quam vocat notam Artificis operi suo impressam (ρ). Diversa tamen est à scintillulâ Theologorum Mysticorum apud Pontificios. Hi enim per istam circa verticem in ipsorum capite hærentem venditant, sese cognoscere DEum non tantum in Essentia, verum etiam in Trinitate, quam id propter etiam Mystici sibi solis vindicant (σ). Cartesius contra sibi per suam ideam repræsental DEum tantum in essentia, quemadmodum ita repræsentalur per attributa. (τ) Et huic suæ ideæ id attribuit Cartesius, ut ejus fulgori cedendi omnibus etiam atheis necessitas inde imponatur. Sed sistamus parumper hîc confidentiæ tantæ gradum; Nimis te, Cartesi, præcipitas in promittendâ tibi ab atheo victoriâ; Quid si dixerim, tua argumenta hîc esse ficulnea? Excipiet enim atheus ab idea ad ideatum male concludi; Multa nobis per errorem imprimuntur, quæ tamen nihil ponunt. Hâc sanè ratione Pontificiis ideam purgatorii sibi fingentibus haud spernendum accederet patrocinium. Sed quid mirum? Cartesio ut Pontificiæ religioni addicto per allvectionem etiam talia facile obvenire potuerunt. Neque Cartesio dixisse sufficet, hanc de DEO ideam omnibus inesse hominibus *ἢ φύσει*. Atheus enim hoc ad informationem Parentum & pædagogorum transferet; quomodo vincetur? Nec video ad quod idearum genus ideam DEI referat Cartesius; si ad innatas, quare de illis dubitat? tanta sanè investigatione DEI supersedere potuisset? Si ad adventitias; adesse & abesse poterit; Si vero ad fictitias (quod tamen ipsum haud facere scimus); quis non abire juberet Cartesium ad vanitates figmentis indulgentium? Sed ad rem propius: Cartesii idea est nimis imbecillis ad Ens summè perfectum sibi repræsentalandum. Proinde

inde Petrus Poiret (ν) negat DEUM adæquate representari posse, cum sit incomprehensibilis. Qvi ergo satisfiet atheo exactam inter ideam & ideatum harmoniam posulanti. Intelligit quidem Cartesius nomine DEI substantiam infinitam, independentem & summè perfectam (ϕ); Sed ad hæc atheus, præeunte jam ipsi Hobbio juxta Cyriacum Lentulum (χ), quàm speciosissimè excipere potest; Infinitatem concedet, qualem homo concipere nequeat, non autem omnimodam; Cujus enim, inquit, partes extremas humanæ imaginationes non attingunt, illud non statim sub ideam omnimodæ infinitatis cadere potest; sed quid? si tantum ideam Cartesio daret suorum finium. Sanè ipse Renuus fatetur mundi terminos se non posse imaginari sibi, quia semper dentur superiores (ψ), aut ergò mundus infinitorum numerum incurret, aut illa idea divinitatis erit incongrua, quod annon præterea præsumi possit ex ratione infiniti, quàm esse dicit (ω), ut abs eo, qui sit finitus, non comprehendatur, cuilibet judicandum relinquo. Parili modo etiam atheus ipsi independentem DEUM ex ejus idea largietur, nempe cujus causa Cartesianâ perceptionem fugiat, propter mentis arctiores limites. Adde, quod Cartesius ipse suo gladio se jugulet, DEUM dicens (α) esse à seipso quàm maximè positivè, ita, ut quodammodo idem præstet, quod causa efficiens respectu sui effectus. Quid hoc aliud est, (si terminum curatius inspiciamus, quicquid excusare conetur) quàm DEUM in se negare independentem? Perfectionem vero DEI summam si urgeat, illam adversarius restringet vel ad Essentiæ complementum, vel ad operationis interruptæ efficaciam, vel etiam ad aptitudinem summam ad finem suum semper obtinendum. Quomodo ergo atheum hæc Cartesius constringere possit, ego quidem non video, ut potius vel pertinacior inde evadere non immeritò censeatur. Addo, quod nec Cartesius sua idea unitatem DEI apodicticè probare possit, quàm tamen unam esse dixit (β) ex præcipuis perfectionibus, quas in DEO intelligeret. Quid enim obstat, quò minus duo summè perfecti esse possint? ut nihil dicam de regnis politicis, ut hodie, Moscovia, ubi duo Zaar pari Majestate regimen gerunt, adversarius semper ex fide ipsius Cartesii oppugnare potest, quàm nobiscum constitetur tres personas in una Deitate realiter distinctas. Quicquid hîc reposuerit Cartesius, illud in ipsum retundet adversarius. Nimis ergò infirma est DEI idea in Cartesii mente. Neque capio, quare huic suæ ideæ Cartesius nihil neque detractum neque superadditum velit (γ) Antonius quidem Le Grand hujus rationem reddit sed nimis vacillantem. Quid enim hîc ad essenti-

as rerum indivisibiles (δ) provocat, illud parum confert ad ideam rerum indivisibilem. Essentia enim suam Connexionem obtinent à DEO, qui, uti seipsum negare nequit, ita nec eas sine destructione mutare potest; Idea autem, cum sequatur tantum Connexionem rerum cum intellectu, variè potest mutari, quousque intima rerum exactè introspiciendi menti Copiam non fecerit ejus imbecillitas. Hinc quàm sæpè rerum ideæ mutationem subierint, loquitur experientia. Sanè philosophi vel ante Cartesium ideam etiam rerum in se aluerunt, cui tamen ex Cartesii mente multum detrahendum multumque superaddendum venit. Et quid fiet de ethnicis? Hi certè ideam DEI habuerunt, uti vel ex Aristotele, Cicerone & Platone constat & tamen eos Paulus dicit ignorasse DEum (ϵ) vocatque atheos in mundo (ζ). Multum ergò ideæ DEI in ipsis fuit detractum multumque superadditum; Quid proin obstat, quin idem de Cartesii idea imperfecta pronunciemus.

(π) *Vid. Medit. 3. p. 21. seqq.*, (ρ) *ibidem p. 24.* (σ) *Excerpti hæc ex discursu Msc. super Pnevmat. Excell. Dn. D. Alberti conf. Robertum de Flud tractat. de Microcosm. Sect. II. p. 116. ubi docetur, quomodo augmentum suum capiant hæc Scientilla.* (τ) *Vid. cit. Med. III. p. 21.* (ν) *Cogit. Rat. p. 104. §. III.* (ϕ) *Medit. 3. p. 21.* (ξ) *Vid. Cyriac. Lentul. Cartes. Sap. p. 108.* (ψ) *Part. 2. PP. philos. §. 21. p. 31. ne autem invidiam aliorum in se derivaret, declinavit hæc vocem infiniti substituens ejus loco indefinitum, Part. 1. PP. ph. §. 27. p. 8. quod an Cartesium omnimodis excuset, judicent alii. Mihi videtur mentem eandem hæc fovisse. Perpendantur modo verba, quibus Moro inter alia respondet Ep. 69. part. 1. p. 206. Repugnat, inquam, conceptui meo, s. quod idem est, puto implicare Contradictionem, ut mundus sit finitus vel terminatus, quia non possum non concipere spatium ultra quoslibet præsuppositos mundi fines.* (ω) *Medit. 3. p. 21.* (α) *respons. ad object. Prim. p. 58. adde Anton. Le Grand instit. phil. p. 138. ubi docet, DEum quia se ipsum conservet, non tantum negativè, d. positivè etiam à Se ipso esse.* (β) *Med. 3. p. 23.* (γ) *ibidem p. 24.* (δ) *instit. phil. p. 143.* (ϵ) *Gal. IV. 8.* (ζ) *Eph. II. 12.*

§. VI.

Imaginarium DEI ideam excipit in Cartesio etiam imaginaria rerum per vortices demonstratio, quod ut eò clarius pateat, in pauca ex mente Cartesii, ut breviter hæc exponi solet, vorticum naturam contraham (η). Scilicet præsupposuit Cartesius, totum expansum hocce in partes inæquales abisse, aliquibus globosis, ne spatia triangularia vacua relinquerentur, nunc
has

has nunc illas partes subtiliores requirentibus. Interim ipse partes inæquales in certum ordinem debuerunt coire, ut distincta tam in superioribus, quam in his inferioribus prodire potuerint corpora. Ubi ergo colligerentur ante omnia centra lucidorum plena subtili materia, globi retinebantur, à Centro licet recedentes, intra certam tamen Circumferentiam agitati in modum aquæ (nam celum quoque fluidum Corpus est) multos Circulos describentis & in medio aut Centro eorum Circulorum colligentis velut materiam & absorbentis. (θ) Situm vero vorticum ostendit Cartesius ita, ut motus lateralis respondeat motui concidentiae, quod vel ex vorticum aqueorum inspectione patescit. (ι) Sed quantum hinc Cartesius à Veritate abeat, neminem fugere putaverim; Subtilem quidem iste sese præbuit in hac speculatione Mathematicum, sed non satis acutum physicum. Quamquam etiam dubitetur adhuc de mente Cartesii, num tantum istas sententias ut hypotheses vendidit. Non enim putat alia hisce simpliciora vel intellectu faciliora vel etiam probabiliora rerum principia posse excogitari (κ) ita ut Cl. Schweling (λ) naturæ celi convenientius vortices, quam celum esse, dicat. Sed cum alii in his discutiendis jam satis desudaverint, cum etiam Magni Viri magnam in his obscuritatem candidè profiteantur, quos impræsentiarum evolvere omnes atque huc transcribere brevitati studentes nequivimus, satis sit hocce *ως εἰ παρ' ἑδῶ* attigisse. Jam tantum admirari fas sit Cartesii audaciam, quæ opus creationis humana Sapientia emetiri annisus fuit. Persuasum enim sibi habet, (μ) etiam si nullam aliam formam DEUS chaos ab initio dedisset, dummodo post naturæ leges constitutas, ipsi Concursum suum, ut solet, commodasset, sine ulla in creationis miraculum injuriâ credi posse, eo solo res omnes purè materiales, cum tempore quales nunc esse videmus, effici potuisse. Hoccinè verò annon est S. Scripturæ aperte contradixisse? Hæc ipsam rudis materiæ in hanc celi & terræ variorumque animalium formam & naturam conflationem opus pronunciat omnipotentiae Divinæ (ν) ita ut sapientia Divina excellentissimè inde elucescat (ξ); quoniam ergò à Cartesio hinc neglecta est, quid mirum quod ipsum mirè confundat. Neque concursus generalis DEI ad rerum conditarum conservationem, ad quam Cartesius provocat, ipsum quicquam juvabit. Queritur enim hinc inter nos de rerum ortu; Et ut *effectus non imputatur causæ generaliter sed specialiter & determinatè influenti, ita hæc non illa causalitas requiritur ad effectum, in quo causæ sapientia & potentia elucet*, sunt verba summè Reverendi Dn. D. Schomeri. (ο) Maxime vero in Cartesio

tesio hic reprehendendum venit, quod non veritus sit DEUM cujusdam Confusionis arguere, quando productionem ex chao contra summam perfectionem DEI esse arbitratus est (π). Eo perversitatis nimia ingenii sui arrogantia quendam deducere potest. Ipsum Cartesium oportuisset esse memorem eorum, quæ, ut rectè de constructione mundi spectabilis philosophemur, observanda proposuit (ρ), quibus quam aperte jam ipse confutetur, judicio B. L. relinqvam. Addam potius, quod ordinem planè Mosis Contrarium rerum creatarum sibi fingat. Primùm DEO celi in vortices divisi, deinde Solis & stellarum fixarum productionem imperat; à stellarum fixarum unâ globum terraqueum obductâ maculâ produisse fingit, quem postea in Solis vorticem abreptum secuta sit hæc telluris facies & aquarum separatio. Fateor, me hic vix penetrare affatim Cartesii subtilitatem, quâ, etiam si DEUS plures mundos creasset, nullum tamen esse posse, in quo hæc non accuratè observarentur, audacter pronunciare non dubitavit. (σ) Neque rationem video, quare Cartesius, cum aliàs immediatè ad DEUM provocaverit in motu, non eundem alleget in Coordinatione universi, ut adeo benè Dn. Præses, pudeat Cartesium, inquit, (τ) regulas quasi præscribere DEO velle, easque subtiles nimis, & contra scripturæ ductum positas. Non negavero quidem distributionem materiæ in partes, neque ex earum variâ confluxione oriri potuisse sidera; sed unde Cartesio accuratè rerum naturam investigaturo patet Connexio derivationis unius corporis, unius vorticis ex alio? Non male Terentianus Prologus: Næ homines faciunt intelligendo, ut nihil intelligant!

(η) Vid. Colleg. nostrum Philosoph. sub Dn. Præsid. hab. Part. II. phys. c. 1. §. 36. sq. (θ) vid. Part. III. PP. phil. cum primis §. 92. p. 97. (ι) vid. Part. III. PP. phil. §. 65. p. 75. §. v. sq. invenies ejus appèctam figuram. Confer Anton. Le Grand instit. phil. & cum primis Greydanum, Instituit. phys. p. 77. ubi distinctè vortices per motum circularem explicat. (κ) Part. III. PP. §. 47. p. 65. (λ) Dissert. de Cometis Phanom. (μ) Dissert. de Method. p. 28. (ν) Psalm. CII. 26. (ξ) Jerem. X. 12. LL 15. (\omicron) vid. Colleg. Theolog. de novissim. hujus seculi Controvers. c. V. §. 2. respons. ad object. 2. (π) P. III. Pr. §. 47. p. 65. ut adeo jure impia Somnolentia Cartesium arguerit. Dissp. Excell. Dn. Præsid. de iis, in quibus Philosophia dormire vel hæere videtur, §. 19. (ρ) P. 3 PP. Phil. §. 1. & 2. p. 50. (σ) Dissert. de Method. p. 27. (τ) in Colleg. dictol. c. §. v. 38.

Mira quoque est Sententia, quam Cartesius fovet de brutis, quæ & hæc nostra vel qualicumque ventilatione digna visa est. Scilicet Cartesius, quemadmodum cum suis sequacibus corpus brutorum Machinam hydraulico-pneumaticam naturalem vocat (φ), ita eorundem motum in sola organorum dispositione, ut in *avicularibus*, ponit; Hinc brutorum sensus in ruinam dantur, quod etiam effectum reddere omnibus viribus tentavit Anton. le Grand (χ), sed successu, meo quidem iudicio, non ad eum felicitatem. Tres autem sentiendi gradus cum Cartesio constituit. Primus receptionem & representationem objectorum absolvit, quod fit, quando objecta externa in organa sensuum agunt, ubi Spiritus, juxta Sengverdum (ψ), extremas nervorum fibras occuparunt, qui in suo motu determinati similem determinationem imprimunt Spiritibus sibi proximis magisque ab illis extremitatibus distitis (ω). Unde motus iste insuetus, mente Schwelingii (α) defertur ad substantiam cerebri & sensorium commune, à quo missi Spiritus animales valde tenues & subtiles ejusmodi pressione pulsi velut scintillæ ex ignibus artificialibus summa vi ruunt versus illam cerebri partem, quam superficiem cerebri idem (β) vocat, hæcenus tangi non solitam. Inde propter Consistentiam & figuram horum Spirituum oritur apertura cerebri, in quam Spirituum Animalium inclinatio fit usque ad fontem suum, qui Cartesianorum opinione est *glandula pinealis*. Alter sentiendi gradus est perceptio i. e. mentis animadversio, quod objectum præfens fit; oportet enim mentem ex reciproca unionis lege excitatorum in corpore motuum Consistentiam habere, quam intellectionem non abs re Schweling (γ) dicit speculo s. oculo comparari, qui rerum externarum formas recipiat; cui quando propter mentis actuositatem superadditur iudicium, tertius conficitur sensus gradus. Jam verò Cartesius cum suis primum duntaxat ex his brutis largitur reliquos unice Homini vindicans, ita ut brutis tantum patiendi gloria sine ulla perceptione sit relicta. Curiosa sanè *avicularia* Cartesii, sed an sanè curiosa disquiri solet. Vel ipsæ sacra pagina brutis apprehensionem & cognitionem quandam (δ) imò aliqualem prudentiam mali evitatricem (ϵ) relinquunt. Nec tamen inde statim bruta irrationalium numero eximenda veniunt; (cujus admittæ in brutis absurditatis accusantur quidam ex philosophis gentilibus, & recentiore memoria Laurentius Valla, quorum genuinam sententiam adductam vide ac refutatam à celeberrimo Thomasio in *Physica* p. 186.) Non enim, stylo *Maximè*

*Reverendi Dn. D. Schomeri, (ζ) apprehensio sensuum directā confundenda est cum attentione ad illam reflexā. Hanc cogitatione semper stipatam menti vindicamus, illa, quæ à Sangvine in sua circulatione constituto oriri potest, etiam conceditur brutis; ut adeò Cartesius frustra metuerit frustrandum suum conatum in natura animæ rationalis demonstranda, si sensioni etiam bruta subjecisset (η) Et si Anima rationalis tantum sentiret, excluso corpore, corpus neque dormiret, neque senesceret, neque respiraret & moreretur, quia nihil perciperet. (θ) Quin ipse Cartesius sensationem dicit (ι) fieri Spiritu vehiculo; jam vero hos Spiritus tenuissimæ materiæ partes esse, constat; quæ ergò corpus sensationi subtrahi potest, cum & isti Spiritus in corpus agant: unde tot admirabiles in brutis operationes conspiciuntur, quibus excutiendis, iudicio Schwelingii (κ) vix Oedipus par esse potest. Hinc si quæras, cur Canis percussus quæculum sonum edat, ablegant te Cartesiani ad aëris percussionem tenui bacillo factam, ubi eundem inconvenientem veluti gemitum percipias. Si porrò Canem ob alimenti inopiam ululantis sonum edentem esurire statuas, tibi objicient rotam vehiculi, cuius siccum axem exungia carentem strepitum inquieti velut animi edentem advertas (λ). Tàm expeditè sese isti homines norunt laqueis ipsorum capiti imminentibus extricare; sed quanto cum veritatis detrimento judicent alii. Ergo hoc saltim jam perpendendum relinquo, annon hæc ratio vel unicuique eandem, quam ipsi in lignum DEUS concessit, sævitiam etiam in bruta exercere integrum esset? cum tamen juxta scripturam bruta misericordiæ & lenitatis objecta sustineant (μ) Sanius proinde Petr. Poiret in posterioribus cogitationibus hæc de re sensit (ν) *de eo nempe omni, quod in brutis sit vel esse possit, nihil ita certè posse statui, tum quia extra ipsius æconomiam sint (sive quia experientia eorum, quæ in illis sunt, nos non attingat) tum ob immensitatem potentie DEI, juxta quam plurima possunt esse in illis, quàm quæ putamus.* Quod ubi animadvertit Cartesius, suam videtur mutasse sententiam (ξ). *Quamvis, inquit, pro demonstrato habeam, probari non posse aliquam esse in brutis cogitationem, non ideo puto posse demonstrari nullam esse, quia mens humana illorum corda non pervadit. Sic veritas oppugnata vel invitum tandem adversarium suum expugnat, expugnatū mitigat.* (ϕ) *Vid. Schweling. Disp. de Microcosmo p. 3. S. VI. ubi id cum bestiis nobis commune esse docet. conf. Cartes. tractat. de Homine p. 2. S. 2. ubi supponit corpus nil aliud esse, quàm terream statuum s. machinam. (χ) tractat. de Carent. sens. & cognit. in brutis. (ψ) philos. Natural. cap.**

cap. ult. Conf. Cartes. Dioptr. cap. IV. §. 2. seqq. (ω) vid. Schwel-
 ling. Disput. de Admirat. art. XIII. p. 12. (α) ibidem (β) Disput. de
 Microcosm. p. 22. §. 49. (γ) Disput. de Adm. p. c. (δ) Es. I. 3. (ε) Matth.
 X. 16. (ζ) in Coll. MS. de nov. Controv. cap. V. Aph. VIII. re-
 spons. ad obj. 1 (η) Conf. dissert. Cl. Morbosii de paradoxis sensuum,
 ubi Cartesii interesse hâc in re satis accuratè evolutum invenies cap. 1.
 sub fin. ferè. (θ) Vid. Ciriac. Lentul. Cartes. Sap. p. 348. (ι) Dioptr.
 c. 4. §. 3. (κ) dissert. de Sympath. & Antip. p. 17. §. 20. (λ) vid. eund.
 Schweling. c. preced. disp. p. c. (μ) Prov. XII. 10. jon. IV. 11. (ν) in append.
 Cogit. Rat. p. 304. §. IV. (ξ) Part. 1. Epist. 67. p. 188.

§. VIII.

Ubinam tandem animæ nostræ sedes figenda sit, nimis Curiosum
 suum Cartesius fatigat ingenium; Acquiescit vero hîc in *glandula pineali*
 à figura nuclei pini ita dictâ (ο), cujus delineationem paucis jam susceptu-
 ri sumus. Et quidem Cartesius eam tradit (π) sitam esse *in medio substan-
 tia cerebri sive*, ut stylo Ludovici de La Forge utar (ρ), *in ventriculorum
 medittullio, & ita suspensam supra Canalem, per quem Spiritus Cavitatatum
 cerebri anteriorum communicationem habeant cum Spiritibus posterioris, ut
 minimi motus, qui in illa sint, multum possint ad mutandum cursum horum
 Spirituum, quorum reciproçè vel minima mutationes multum inserviant
 mutandis motibus hujus glandule.* Nempe cum Spiritus animales per tu-
 bulos plexus cerebri ingredientis respiciant semper glandulam, undè pro-
 fluunt, convertunt se hi, juxta Cartesium (σ) ad diversa hujus glandule
 puncta. Hinc, judicio Ludovici de La Forge (τ), quamprimum causa
 aliqua mutat Spirituum motum, eodem quoque tempore suum glandula
 situm mutat, ita ut aucto motu aliquantulum erigatur, imminuto verò isto
 eadem deprimatur imò confestim in eandem vergat partem, quaqvaver-
 sum trahatur. Hanc ergo Glandulam commodissimam animæ præbere
 sedem, sibi Cartesius cum suis persuasum habet, idquè, juxta Schweling-
 gium, (υ) tanto magis, quod totum Corpus humanum ita sit constructum,
 ut motiones ejus partibus obvenientes momentaneâ facilitate omnes ad
 præfatam glandulam possint deferri; In hâc solâ, ex mente Cartesii, sensibilia
 externa & omnes ideæ à quibusque sensibus oblatae ab anima apprehendun-
 tur tanquàm in Centro, apprehensâ discernuntur, & discreta per Spiritus il-
 lic

hic existentes ad varios nervos mittuntur. Ingeniosa quidem satis est hæc Cartesii sententia, nondum tamen, ut in eam descendam, ego possum adduci. Et quidem si inspectioni hic quid dandum esset, vel ipse pudor à sententia ista me avocaret. Situm enim suum glandula ista fortita est (Φ) inter *testes*, quibus latere inferiore firmiter innititur, & *nates*, quas apice respicit, ut etiam inde *penis* nonnullis audiat; quanquam lascivire videantur *Johann. Antonide Vander Linden* (χ), qui horum vocabulorum usum etiam huc traxerunt. Ut autem rem propius aggrediar, Cartesius situs Glandulæ hujus ignarus videtur fuisse, licet *rem accurate examinando* sibi videatur evidenter cognovisse (Ψ); Non enim in medio sed ad principium quarti Ventriculi (ω), quod, juxta Bartolinum (α) in nobilem intrat, jacet; Non quidem, ut Ludov. de La Forge (β) adversariis suis falso imputat, negaverit eam glandulam pertinere ad ventriculos, non tamen inde statim efficitur, eam esse in ventriculis; sic lateres tecto impositi etiam essent in domo. Neque suspensa conspicitur supra Canalem, quem Cartesius posuit, sed sita *sub Vase illo venoso* (loquor jam cum Joh. Vander Linden (γ)) in quod plexuum Choroidum vasa sanguinem suum effundunt regerendum in sinum quartum crassæ meningis. Hinc Medicorum filii eam præficiunt distributioni vasorum per cerebrum disseminatorum, ut eorum divisiones firmet. (δ) Et si Bartolino (ϵ), quam tamen omnino meretur, fides est habenda, non in origine Spirituum, sed excrementorum loco posita est, quo per tertium & anteriores duos ventriculos emittuntur; Si jam ideæ omnes ibi apprehenderentur, quomodo ab inquinamentis forent immunes. Quid? quod, cum hæc glandula sit perquam exigua, omnium rerum species citra earum confusionem non posset repræsentare. Accedit, quod Sylvius, notante Bartolino (ζ) non semel in hæc glandula pineali aliquot arenulas quin & aliquando Calculum exiguum observaverit; Viæ ergo speciebus recipiendis obstruerentur. Quod vero Schwelingii sententiam supra adductam spectat, eam vel id dubiam reddit, quod nulla Communio Glandule pineali cum quibusdam nervis sensuum externorum intercedat propter destitutum in ista glandula ductum ad illos nervos (η); Et sic nec omnes corporis motiones possent deferri ad glandulam præfatam. Quæ ergo convenire possunt in unum omnes impressiones [quod tamen Cartesius potissimum urget (θ)] in hæc glandula, antequam ad animam perveniant: Multa sanè prætermittentur, quorum tamen cognitionem mens

nostra

nostra etiam adamat in sui incrementum. Hoc videtur advertisse Ludov. de La Forge; Hinc de hac Cartesii sententia cum formidine falsitatis loquitur, quoniam nihilominus hypothese[m] maximè probabilem eam venditet (1). An vero tandem Cartesii sententia, quod quærit (x) in unitate & simplicitate hujus glandulæ, præsidium satis tutum sit, de eo ambiguum me dixerim? Hæc certè Conditione & cor & stomachus cum *glandula pineali*, quam unitate & simplicitate æquant, de sede mentis certarent, prouti eam jam in cor Peripatetici cum Greydano Cartesiano (λ), in stomachum verò Helmontius, teste Cl. Thomasio (μ) transtulerunt; quorum cum primis anteriorum exemplum si secutus fuisset Cartesius, fortèan majorem sibi potuisset promittere pacem, quàm quàm fruitur cum Galeo. Sic itaq; probabilitati Cartesii sententiæ, meo quidem tenui judicio, nimis multum est detractum, ut nimis parum remanserit; Quid vero istud sit, habet Schwelingius (ν)? nempe cum omnia nostri Corporis membra clara nostræ possint subesse imaginationi præter solam *glandulam pinealem*, putat, autoritate Tobia[?] Andrea[?] Profess. Medic. in Academ. Francofurt. ad Oderam motus, *glandulam pinealem* ultimum terminum functionum esse per Corpus; Num verò, & quousque hoc argumentum procedat, nolo nunc prolixius inquirere, cum credâ satis abs quolibet rem accuratius enucleante id intelligi. Mea certè glandula pinealis cum ceteris membris parè[m] in me admittit imaginationem. Sed Sapienti sat! nihil restat pro instituto meo, nisi ut B. L. veniam, si in quibusdam non ad eò proxime rem acu tetigerim, implorem. Tanto enim Viro, qualem Cartesium ejus propugnatores venerantur, vix non succumbunt ingenii mei vires. Ceterum DEO Triuni, cujus gratiâ hoc quæcunq; negotium suscepi, sit pro concessis viribus gratiarum actio, Laus & Gloria in nunquam terminanda secula.

(1) Vid. Thoma Bartolini Anatom. p. 336. (π) Part. 1. de Passio[n]ib. art. 31. p. 15. (ε) in not. ad Cartes. Tract. de Homine p. 106. (σ) in Tract. de Hom. S. 63. p. 100. (τ) c. l. (υ) dissert. de Microcosm. art. 79. p. 37. (φ) vid. Vander Linden Medicin. Physiol. p. 405. a. Conf. Excellentiss. nostri Dn. D. Döbelij Sciagraph. Corporis Human. Sect. VII. S. 3. ubi testium & natium nomine venire docet ramos Coituros Cerebri. (x) c. l. p. 404. b. (ψ) part. 1. de Pass. art. 31. (ω) vid. Vander Linden c. l. p.

465. 4. (α) *Anatom. p. c.* (β) *Tractat. de Mente Humana c. XV. p. 119. §.*
28. (γ) *c. l.* (δ) *vid. Bartolin. Anatom. p. c.* (ε) *c. l. p. 337.* (ζ) *c. l. p. 336.* (η)
vid. Bartolin. Anatom. p. 337. (θ) *P. 1. de Pass. art. 32.* (ι) *Tract. de M.*
H. p. 120. §. 31. (κ) *part. 1. de pass. art. 32. p. 16.* (λ) *vid. ejus instit. Phys. p. 327.*
(μ) *vid. Physic. ejus p. 231.* (ν) *de Microcosm. §. 79. p. 37.*

COROLLARIA.

I.

Philosophiam amo Electivam.

II.

Logica, quæ præter modum resolvendi non etiam tradit modum inveniendi, usum suum non satis probat.

III.

Scholasticorum Philosophia in multis est nimis subtilis.

IV.

Patrem sese tantum præstare causam moralem filii sui, nimis durum est.

V.

Status integritatis Ethnicis sibi relictis non fuit cognitus.

VI.

Status hominis merè naturalis, ut traditur ab Hobbesio in *Element. de cive c. 1. §. 10.*, est Compendium malorum omnium.

VII.

Impium fundamentum juris naturalis Hobbesiani est, ut quisque vitam & membra sua tueatur omnibus modis & qualicunq; actione vid. *c. 1. §. 7. sq.*

VIII.

VIII.

Malè Hobbes cap. 2. in annot. ad §. 1. per rectam rationem intelligit *rationandi actum* i. e. *ratiocinationem uniuscujusq; propriam & veram circa actiones suas, quæ in utilitatem vel damnum ceterorum hominum redundare possunt.*

IX.

Dominium privatum etiam locum invenisset in statu integritatis. Vid. Excell. Dn. Alberti I. N. part. 2. p. 136. seqq.

X.

Rempublicam, si Continuatus fuisset, status integritatis etiam admisisset.

XI.

Peccare subditos non dubito, quando mandata Superiorum injusta exequuntur. Contrà Hobbes. in Elem. de Civ. c. XII. §. 2.

XII.

Idem c. I. cap. 15. §. 2. p. 258. blasphemè negat, atheos esse subditos DEI, quia voluntatem suam DEI voluntati nunquam subjecissent juxta §. 19. c. 14. p. 248.

XIII.

Fontem omnis malitiæ in intellectu quærendum esse, veritati congruum docet Becmann. Moral. c. VI. p. 84.

XV.

Sententiæ Aristotelis: *ubi plurimum mentis, ibi minimum fortuna est, ubi autem plurimum fortuna, ibi minimum mentis*: causam in rerum suarum Cura assiduâ, & negligentia haud malè quærit Becmann. Moral. c. VIII. p. 131.

XVI.

Nundinæ, quæ in permutatione & emptione consistunt, etsi in statu integritatis non institutæ fuissent, componendæ
tamen

tamen sunt ad normam Communicationis rerum benignissimæ; Vid. Excell. Dn. D. Alberti part. 2, I. N. p. 161. §. 8. seq. XVII.

In nundinis, ubi cujuslibet generis venalia exponuntur, consensus & dissensus regnant.

Ad Præ-Eximium Clarèq; Doctum

DN. RESPONDENTEM,

Auditorem & Amicum S.

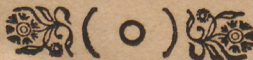
Solertissimum æstimatissimumq;vè.

Dum nundinis vacat ROSETUM Nostrum solennioribus, TU Tuas quoq;vè, non in foro, sed Majori Auditorio meditaris. Prodis in publicum, ut merces exponas, quas hæctenus labore singulari collegisti; exponis, ut Te Tuumq; ingenium Bonis omnibus commendes. Egregium cœptum! cui adplaudo, cui, abs TE electus Moderator, paratissimus assisto. Ceterum unde supellex Tibi, quam communicare aliis, de quâ plurimum æstima audire publicè, Tecum constituisti? CARTESIUM Autorem habet, illustre, sed novum in Philosophiâ nomen. Ab hõc istam petis mutuum, at, ut proscribas, ut rejicias. Mira res, aliis TE exhibere, quæ Tibi displicent; nec improbanda tamen, quod hæc ratione satis doceas, quam didiceris judicare, quid distent æra lupinis. Macte his Tuis nundinis, quæ verè Tuæ sunt: nolui enim de meis quicquam immiscere. Tuo, quod sincerè hîc profiteri possum, abs studio calamòq; profectum omne est, quo duncq; hæc paginæ offerunt. Insiste his porrò vestigiis, & sæpius tam gratas repetere poteris nundinas! Plura non addo; quandoquidem ad laudem quæ spectant Tuam abs me non expectas, quam potius ipsâ re uti hæctenus, sic etiam perendiè demonstraturus es. Si quid subnectendum tamen, ut te digna Tuis, egregiis maximè, conatibus excipiant præmia, toto pectore animoq; adprecor! Vale.

Scr.

GOTTLÖB FRIDERICUS Seligman!

PRÆSES.

nostra etiam adamat in sui incrementum...
 dov. de La Forge; Hinc de hac Cartesii sente-
 tis loquitur, quanquam nihilominus hypothe-
 venditet (s). An vero tandem Cartesii sente-
 tate & simplicitate hujus glandulae, praesidium
 biguum me dixerim? Hac certe Conditione
glandula pineali, quam unitate & simplicitate
 rent, prouti eam jam in cor Peripatetici cum
 Stomachum verò Helmontius, teste Cl. Th
 quorum cum primis anteriorum exemplum si
 tean majorem sibi potuisset promittere pacem,
 no. Sic itaq; probabilitati Cartesii sententiae, me-
 multum est detractum, ut nimis parum remans-
 bet Schwelungius (v)? nempe cum omnia no-
 nostrae possint subesse imaginationi praeter
 putat, autoritate Tobiae Andreae Profess. Medic
 oderam motus, *glandulam pinealem* ultimam
 per Corpus; Num verò, & quousque hoc
 nunc prolixius inquirere, cum creda fatis abs
 cleante id intelligi. Mea certe glandula pinea-
 rem in me admittit imaginationem. Sed
 instituto meo, nisi ut B. L. veniam, si in quibusd
 cu tetigerim, implorem. Tanto enim Viro, qu
 gnatores venerantur, vix non succumbunt in

DEO Triuni, cujus gratia hoc quaecunqve
 concessis viribus gratiarum actio, Laus
 terminanda secula.

(o) Vid. Thomae Bartolini Anatom. p. 336. (π)
 p. 15. (e) in not. ad Cartes. Tract. de He
 Hom. S. 63. p. 100. (τ) c. l. (v) dissert. de
 vid. Vander Linden Medicin. Physiol. p.
 Dn. D. Döbelij Sciagraph. Corporis H
 stium & natium nomine venire docet
 s. l. p. 404. b. (ψ) part. 1. de Pass. art. 31. (o)

C

advertisse Lu-
 cidine falsta-
 babilem eam
 it (x) in uni-
 , de eo am-
 machus cum
 mentis certa-
 esiano (λ), in
 transtulerunt;
 Cartesius, for-
 ur cum Gale-
 iudicio, nimis
 istud sit, ha-
 membra clarae
 lam pinealem,
 francofurt. ad
 ctionum esse
 ocedat, nolo
 curatius enu-
 membris pa-
 hil restat pro
 oxime rema-
 a ejus propu-
 Ceterum
 epi, sit pro
 quvam

sionib. art. 31.
) in Tract. de
 79. p. 37. (φ)
 cellentiss. nostri
 l. S. 3. ubi te-
 Cerebri. (x)
 Linden c. l. p.
 405.

